

Ministar Primorac s Franom Borovečkim

Piše: Mirela LILEK
Snimio: Tomislav KRIŠTO

Većinom su mladi i dobar dio od njih dvanaest proveo je po nekoliko godina u inozemstvu. Uzme li se da su imali sreće naći se u 13 posto znanstvenika prošlih na prvom domaćem natječaju na kojem su se za društvo korisne projekte mladih znanstvenika dijelile svote u vrijednosti solidnog stana zagrebačke novogradnje - povratak u Hrvatsku - točnije na splitske i zagrebačke institute, natječaj im se, priznaju, isplatio.

Potpisani ugovori

Dvanaest znanstvenika potpisalo je ovoga tjedna ugovore o financiranju znanstvenih i tehnoloških projekata ukupne vrijednosti 4,5 milijuna kuna. Najveći iznos dodijeljen za jedan projekt je oko 93.000 eura, a najmanji oko 24.000 eura. Novac je osiguralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta kroz zajam Svjetske banke, a znanstvenicima je dodijeljen kroz Fond »Jedinstvo uz pomoć znanja« (»Unity through knowledge«), pokrenut prošle godine. To je ujedno prvi natječaj proveden u okviru Fondova programa za mlade znanstvenike i stručnjake. Očekuje se da će se novac uložiti u 12 znanstvenih projekata državi višestruko početi vraćati za dvije godine.

No, što država može dobiti od toga što je mladom znanstveniku dala više od 90.000 eura kako bi dvije godine proučavao »Optimizaciju prehrane riba«, kako se skraćeno zove jedan od projekata? Ili što je s 50.000 eura financirala znanstveni projekt »Razvoj neinvazivnog alata za uzgojnu plavoperajnu tunu«? Kakva može biti korist od financiranja proučavanja »botaničkog podrijetla i nutricionističkih svojstava monofloernih vrsta meda«?

»Bez ovog novca ne bi bilo ni projekta, no svjesan sam da sam dužan objasniti

svakom poreznom obvezniku za što kanim utrošiti novac u projekt, odnosno koliko bi ishod mog istraživanja bio od koristi društvu«, kaže Tin Klanjšček, matematički ekolog s Instituta Ruder Bošković, boreći se s pronalaženjem laičkog odgovora na pitanje - kakvu ćemo korist imati od njegova istraživanja optimizacije prehrane ribe. Riječ je o projektu vrijednom

del će moći predvidjeti kako na rast ribe utječe osim težine i njezina veličina i dostupnost hrane u okolišu, a kao krajnji cilj očekuje - prijenos znanja i tehnologije hrvatskim uzgajivačima ribe.

Nutricionistička svojstva monofloernih vrsta

Igor Jerković sa Sveučilišta u Splitu proučavat će pak botaničko podrijetlo i nutricionistička svojstva monofloernih vrsta meda. Da interes za projekt, za koji je dobio iz Fonda 27.000 eura, postoji i kod stranaca, ali i u domaćoj industriji, pokazuje suradnja sa sveučilištem u Cagliariju (Italija) te Veleučilištem »Marko Marulić« iz Knina, uključujući tvrtku Api Herb iz Knina koja sufinancira ostatak projekta od oko 13.000 eura. Projekt promovira organske monofloerne medove kao ekonomski, ekološki i društveno održivu hranu, pogodnu za proizvodnju u ekološki čistim i manje razvijenim dijelovima Hrvatske, poput Knina.

Za projekt procjene potencijala vjetroenergije u Hrvatskoj, mladog meteorologa Kristina Horvatha, interes je pak pokazao Državni hidrometeorološki zavod, Hrvatska elektroprivreda d.d., Energetski institut Hrvoje Požar, koji ga zajedno sufinanciraju iznosom od 98.872 eura (!), dok je iz Fonda dodijeljeno još oko 34.000 eura. Uspjeh li projekt, smanjit će se meteorološke nesigurnosti vezane uz iskorištavanje energije vjetra, a na projektu će se upotrebljavati najsvremeniji numerički modeli i napredne tehnike mjerenja, u suradnji s vodećim istraživačima iz Europe.

Novi pravci za razvoj lijekova

Dio od financiranih istraživača okrenuto je izravno prema zdravlju. Fran Borovečki s Medicinskog fakulteta u Zagrebu istraživat će Parkinsonovu bolest, a projekt bi, očekuje, trebao ot-

Što država ima od toga što je mladom znanstveniku dala više od 90.000 eura kako bi dvije godine proučavao »optimizaciju prehrane riba« ili razvijao »neinvazivni alat za uzgojnu plavoperajnu tunu«?

Mladi meteorolog Kristian Horvath

Tin Klanjšček, matematički ekolog s Instituta Ruder Bošković

Mlada znanstvenica Ivona Mladineo s Oceanografskog instituta

Petra Šimić će se baviti razvojem nove strategije za liječenje osteoporoze

Dvanaest znanstvenika potpisalo je ovoga tjedna ugovore o financiranju znanstvenih i tehnoloških projekata ukupne vrijednosti 4,5 milijuna kuna. Najveći iznos dodijeljen za jedan projekt je oko 93.000 eura, a najmanji oko 24.000 eura

Novac se vraća razvoju industrije i zdravlju čovjeka

Novac za projekt jednak je cijeni dvosobnog stana

INSTITUCIJE

Od Radmanova instituta do Kineziološkog fakulteta

Ostali znanstvenici dolaze s Mediteranskog instituta za istraživanje života u Splitu (Anita Kriško, Vanja Nagy), Instituta za oceanografiju i ribarstvo u Splitu (Ivona Mladineo), Instituta za fiziku u Zagrebu (Tomislav Vuletić). Bavit će se stvaranjem senzora za DNK, a projekt će sufinancirati partneri iz Francuske i Njemačke s 30.000 eura, te Kineziološkog fakulteta u Zagrebu (Goran Marković, koji surađuje sa Slobodanom Jarićem s University of Delaware) i Medicinskog fakulteta u Zagrebu (Petra Šimić, koja će se baviti razvojem nove strategije za liječenje osteoporoze).

Očekuje se da će se novac uložiti u 12 znanstvenih projekata državi višestruko početi vraćati za dvije godine

Što država može dobiti od toga što je mladom znanstveniku dala 90.000 eura kako bi dvije godine proučavao »Optimizaciju prehrane riba«

Kakva može biti korist od financiranja proučavanja »botaničkog podrijetla i nutricionističkih svojstava monofloernih vrsta meda«?

vortiti nove pravce za razvoj lijekova identificiranjem novih biljega i ciljnih mehanizama. U projekt Fond ulaže 48.000 eura, a iz drugih je sredstava osigurano 12.000 (jedan od njih je Sedmi okvirni program Europske unije). Domaći istraživač predvidio je tijekom projekta suradnju s Institutom za molekularnu medicinu iz Portugala, a očekuje da bi iz toga mogli proizaći i novi europski projekti. Projekt povratnika iz Njemačke Nilsa Paara, inače

sina savjetnika ministra znanosti Dragana Primorca, Vladimira Paara, a koji Fond financira s 84.400 eura, razvija moderne mikroskopske teorije za numeričko rješavanje problema mnoštva čestica u nuklearnoj fizici na temelju relativističkih energijskih funkcionala gustoće. Jedan od ciljeva projekta je uspostava računalnog centra teorijske fizike i astrofizike. Svi projekti dobili su financijsku podršku i iz drugih izvora osim kredita Svjetske banke.